

## INVESTITSİYALAR VA ULARNING QISHLOQ XO'JALIGIDAGI TURLARI (QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA)

**Nizanov Jaqsiliq Muratbaevich**  
**O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi**  
**Davlat boshqaruv akademiyasi magistri**  
**jaksiliknizanov1981@mail.ru**  
**(998) 90 707 9009**

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20551804>

Qishloq xo'jaligi Qoraqalpog'iston Respublikasi iqtisodiyotining eng muhim tarmoqlaridan biridir. Iqlim o'zgarishi, suv tanqisligi va oziq-ovqat xavfsizligini yaxshilash zarurati tufayli investitsiyalar ayniqsa muhim rol o'ynaydi. Investitsiya faoliyati qishloq xo'jaligi sektorini modernizatsiya qilishga, innovatsion texnologiyalarni joriy etishga, hosildorlikni oshirishga va yangi ish o'rinlarini yaratishga hissa qo'shadi.

**Investitsiyalar** — bu foyda olish yoki ijtimoiy ta'sir ko'rsatish maqsadida iqtisodiyotning turli sohalariga pul, moddiy va intellektual resurslarni investitsiya qilishdir. Qishloq xo'jaligida investitsiyalar ishlab chiqarish infratuzilmasini rivojlantirishga, ishlab chiqarish samaradorligini oshirishga va mahsulot sifatini yaxshilashga qaratilgan.

### **Qishloq xo'jaligidagi investitsiyalarning asosiy turlari**

#### **1. Davlat investitsiyalari**

Davlat qishloq xo'jaligini rivojlantirishni quyidagilar orqali moliyalashtiradi:

- subsidiyalar va imtiyozli kreditlar;
- sug'orish tizimlarini qurish;
- fermer xo'jaliklarini qo'llab-quvvatlash;
- qishloq infratuzilmasini rivojlantirish.

Qoraqalpog'iston Respublikasida davlat dasturlari yerlarning meliorativ holatini yaxshilash va suv resurslaridan oqilona foydalanishga qaratilgan.

#### **2. Xususiy investitsiyalar**

Xususiy investorlar quyidagilarga investitsiya kiritadilar:

- issiqxona fermalari;
- chorvachilik komplekslari;
- qishloq xo'jaligi mahsulotlarini qayta ishlash;
- eksport mahsulotlarini ishlab chiqarish.

Meva, sabzavot va poliz ekinlarini yetishtirish loyihalari ayniqsa tez rivojlanmoqda.

#### **3. Xorijiy investitsiyalar**

Xorijiy kompaniyalar quyidagilarga investitsiya kiritadilar:

- zamonaviy qishloq xo'jaligi texnologiyalari;
- tomchilatib sug'orish tizimlari;
- qayta ishlash sanoati;
- eksportga yo'naltirilgan loyihalar.

Xalqaro moliya tashkilotlari bilan ekologik va barqaror qishloq xo'jaligi masalalari bo'yicha hamkorlik Qoraqalpog'iston uchun muhim sohadir.

### **Qishloq xo'jaligi sektoriga investitsiya turlari**

#### **Haqiqiy investitsiyalar**

Mashina, uskunalar sotib olish va omborlar, issiqxonalar va qayta ishlash korxonalarini qurishda ishtirok etadi.

### **Moliyaviy investitsiyalar**

Kreditlar, lizing, bank moliyalashtirishi va qishloq xo'jaligi loyihalariga investitsiyalarni o'z ichiga oladi.

### **Innovatsion investitsiyalar**

Quyidagilarni amalga oshirishga qaratilgan:

- raqamli texnologiyalar;
- avtomatlashtirilgan sug'orish tizimlari;
- energiya tejaydigan texnologiyalar;
- naslchilik ishlanmalari.

### **Qoraqalpog'istondagi investitsiya xususiyatlari**

Qoraqalpog'iston Respublikasi bir qator noyob sharoitlarga ega:

- qurg'oqchil iqlim;
- cheklangan suv resurslari;
- Orol dengizi bilan bog'liq ekologik muammolar.

Shuning uchun investitsiyalar asosan quyidagilarga yo'naltiriladi:

- suvni tejaydigan texnologiyalar;
- barqaror qishloq xo'jaligi;
- chorvachilikni rivojlantirish;
- agroklastarlarni yaratish;
- qishloq xo'jaligi mahsulotlarini qayta ishlash.

So'nggi yillarda tomchilatib va yomg'irli sug'orish tizimlari faol joriy etilib, suvni tejash va hosildorlikni oshirishga erishildi.

### **Investitsiya muammolari**

Ijobiy o'zgarishlarga qaramay, quyidagi muammolar saqlanib qolmoqda:

- moliyaviy resurslarning yetishmasligi;
- yuqori darajadagi xavf;
- zamonaviy texnologiyalarning yetishmasligi;
- fermerlarning kreditlarga cheklangan kirish imkoniyati;
- iqlim xavflari.

### **Investitsiya jozibadorligini oshirish yo'llari**

Qishloq xo'jaligini yanada rivojlantirish quyidagilarni talab qiladi:

- investitsiya muhitini yaxshilash;
- investorlarga soliq imtiyozlarini berish;
- fermerlar uchun bank yordamini rivojlantirish;
- innovatsion texnologiyalarni joriy etish;
- qishloq xo'jaligi eksportini kengaytirish.

### **Xulosa**

Xulosa qilib aytilganda, investitsiyalar Qoraqalpog'iston Respublikasida qishloq xo'jaligini rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Davlat, xususiy va xorijiy investitsiyalarni samarali jalb qilish qishloq xo'jaligi sektorini modernizatsiya qilish, unumdorlikni oshirish va mintaqada barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashga yordam beradi. Bugungi sharoitda tabiiy resurslardan oqilona foydalanish va aholining hayot sifatini yaxshilashga qaratilgan innovatsion va ekologik jihatdan barqaror investitsiya loyihalarini ayniqsa muhimdir.

1. Abdullaev A. *Ekonomika sel'skogo khozyaystva Uzbekistana*. — Tashkent: «Fan», 2021.
2. Khodjayev B. *Agropromyshlennyy kompleks Uzbekistana*. — Tashkent, 2022.
3. «O nekotorykh faktorakh investitsionnoy privlekatel'nosti Respubliki Karakalpakstan» // zhurnal «Molodoy uchenyy», 2020.